

Влада на Република Северна Македонија
Генерален секретаријат

Почитувани претставници на граѓанските организации,

Ви благодариме на интересот за учество на Повикот до граѓанскиот сектор за придонес во подготвувањето на Програмата за работа на Владата на Република Северна Македонија за 2027 година. Пополнетиот образец (заедно со прилозите, доколку ги има) доставете го до Одделението за соработка со невладини организации на Генералниот секретаријат на Владата, електронски на адреса **nvosorabotka@gs.gov.mk** со назнака **Иницијатива за ГПРВ 2027 до 15.09.2026 година**. Со доставување на образецот потврдувате дека се согласувате вашата иницијатива да биде објавена на веб страницата www.nvosorabotka.gov.mk.

Општи податоци за здружението / фондацијата

Име на здружението/фондацијата: Креативен центар Тинтири Минтири

ЕМБС (матичен број на правниот субјект според податоците во Централен регистар): 6490280

Седиште и адреса (улица, број, општина): ул. Венијамин Мачуковски 17/1-1 Скопје Општина Аеродром

Застапник: Кузман Кузмановски

Веб страница: <https://tintirimintiri.mk/>

Електронска пошта (e-mail): kc.tintirimintiri@gmail.com

Телефонски број за контакт: +389 78 30 21 61

Лице за контакт: Калина Кузмановска

Предлог- иницијатива

за годишна Програма за работа на Владата на Република Северна Македонија за 2026 година

Наслов на иницијативата: Воспоставување Национална програма и годишен јавен повик за развој на филмска и аудиовизуелна писменост на деца и млади

Стратешки приоритет: (поврзаност со стратешки приоритет на Владата, согласно Програмата за работа на Владата на Република Северна Македонија 2024-2028 <https://vlada.mk/strateshki-prioriteti?ln=mk>)

Квалитетно образование достапно за сите согласно побарувачката на пазарот на трудот, со комплементарна поврзаност со стратешките приоритети „Успешно водење на пристапните преговори со Европската Унија“ и „Обезбедување забрзан и одржлив економски раст, повисок животен стандард и квалитет на живот на граѓаните“, преку развој на човечкиот капитал, културните и креативните индустрии и компетенциите потребни во современото дигитално и аудиовизуелно опкружување.

НППА: (поврзаност со пристапни партнерства и соодветна идентификација на поглавје и подрачје <https://mep.gov.mk/mk-MK/eu-integracii/nacionalnata-programa-za-usvojuvanje-na-pravoto-na-eu>)

Кластер 3 – Конкурентност и инклузивен раст

Поглавје 10 / 3.10 – Информатичко општество и медиуми, особено областа на аудиовизуелната политика и развојот на медиумската писменост.

Комплементарна поврзаност: Поглавје 26 / 3.26 – Образование, млади и култура, во делот на образовните, младинските и културните политики и развојот на компетенции преку формално и неформално образование.

Иницијативата придонесува и кон имплементација на принципите од Директивата за аудиовизуелни медиумски услуги на ЕУ, особено член 33а, кој го третира развојот на медиумската писменост како област во која треба да се преземаат активни мерки

Образложение: (опис на состојбите, причини за проблемите кои се предмет на разгледување, цел на предлогот, предмет на уредување доколку се работи за закон или подзаконски акт)

Во Република Северна Македонија постои законска и стратешка основа за развој на филмската и аудиовизуелната писменост, но не постои воспоставен, континуиран и препознатлив механизам за нејзино системско финансирање и реализација со деца, млади, ученици, наставници и пошироката публика.

Законот за филмската дејност во член 4 експлицитно го утврдува поттикнувањето на едукативни и образовни програми преку кои се унапредува филмската култура како национален интерес во филмската дејност. Сепак, постојните инструменти за поддршка на Агенцијата за филм во најголем дел се насочени кон филмска продукција, фестивали и манифестации, членство во меѓународни организации и стручно и професионално усовршување на филмски кадри. Во тековните конкурси за 2026 година не е издвоена посебна програмска линија наменета за филмска и аудиовизуелна писменост на деца и млади.

Паралелно, образовниот систем веќе располага со Рамка за медиумска писменост во основното образование, а усвоената Стратегија за образование 2026–2032 го поддржува развојот на неформалното образование, дигиталните компетенции и современите образовни пристапи. Предложената иницијатива затоа нема да создава паралелен систем, туку ќе го надгради постојниот со специфичната област на филмската и аудиовизуелната писменост.

Филмската и аудиовизуелната писменост треба да се разбираат пошироко од техничкото учење за снимање филм. Тие опфаќаат способност за критичко гледање и толкување на подвижни слики, разбирање на филмскиот и аудиовизуелниот јазик, препознавање авторска перспектива, манипулација и дезинформација, запознавање со домашната и европската филмска култура, како и практично и одговорно создавање аудиовизуелни содржини. Во услови на интензивна употреба на видео-содржини, социјални медиуми и содржини генерирани со вештачка интелигенција, овие компетенции стануваат дел и од современата медиумска и дигитална писменост.

Во оваа насока се предлага во Годишната програма за работа на Владата за 2027 година да се предвиди активност за воспоставување Национална програма за филмска и аудиовизуелна писменост, која ќе создаде траен меѓуресорски механизам за поддршка на проекти во оваа област.

Во рамките на активноста се предлага:

- а) изработка на оперативна Програма за филмска и аудиовизуелна писменост за периодот 2027–2030;
- б) нормативна анализа на Законот за филмската дејност и релевантните подзаконски акти и, доколку е потребно, нивно дополнување за јасно операционализирање на едукативните и образовните програми од член 4;
- в) воспоставување посебна годишна буџетска линија и јавен повик на Агенцијата за филм за проекти од областа на филмската и аудиовизуелната писменост;
- г) воспоставување критериуми што ќе овозможат учество на здруженија и фондации, образовни и културни институции и партнерства меѓу граѓански организации, училишта, општини и културни установи;
- д) изработка на минимални стандарди за квалитет и методолошка рамка во соработка со Министерството за образование и наука и Бирото за развој на образованието;
- ѓ) годишно следење на резултатите и ефектите на финансираните програми.

Надлежен орган на државната управа: (надлежно министерство за спроведување на иницијативата)

Министерство за култура и туризам – носител на иницијативата, во координација со Агенцијата за филм на Република Северна Македонија.

Министерството за образование и наука и Бирото за развој на образованието – партнери за образовната и методолошката компонента.

Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги – партнер во делот на медиумската писменост и аудиовизуелната политика.

Очекувани влијанија: (економски влијанија, социјални влијанија, влијанија врз животната средина, административни влијанија и трошоци)

Образовни и социјални влијанија

Подобрување на филмската, медиумската и аудиовизуелната писменост кај децата и младите; развој на критичко размислување и способност за анализа и проверка на аудиовизуелни информации; поттикнување креативност, комуникација, тимска работа и активно учество; подобрување на пристапот до културна и филмска едукација за деца од помали населени места и средини со ограничена културна понуда.

Ова директно кореспондира со целите на Националната развојна стратегија за општество засновано на знаење и критичко размислување.

Културни влијанија

Создавање нова и информирана публика за македонскиот и европскиот филм, подобро запознавање на младите со националната кинематографија и поттикнување долгорочен интерес за филмската култура и аудиовизуелното наследство.

Економски влијанија

Развој на идни таленти и компетенции релевантни за филмската, аудиовизуелната, медиумската и пошироката креативна индустрија; создавање побарувачка за услуги на филмски едукатори, автори, културни организации и локални културни центри; поддршка на развојот на културните и креативните индустрии.

Тоа е директно компатибилно со Националната развојна стратегија, која го наведува развојот на културните и креативните индустрии како приоритет.

Територијално влијание

Намалување на нееднаквоста во пристапот до филмска и културна едукација меѓу Скопје и другите општини преку регионални и мобилни програми.

Финансиски импликации: (доколку иницијативата има финансиски импликации, се наведува дали се обезбедени потребните средства и од кои извори)

Иницијативата има финансиски импликации. Се предлага од 2027 година да се воспостави посебна програмска позиција за филмска и аудиовизуелна писменост во рамките на финансискиот план на Агенцијата за филм и/или програмите на Министерството за култура и туризам, а висината на средствата да се утврдува годишно согласно Буџетот на Република Северна Македонија.

Дополнително, за развој и проширување на програмата може да се користат средства од претпристапните фондови на ЕУ, релевантните програми на Унијата и други меѓународни и донаторски извори, согласно условите на соодветните програми.

Прилози: (се наведува насловот и авторот, со линк до документот доколку е достапен електронски)

Прилог 1 – Предлог национална програма за филмска писменост

09.09. 2026 година

Потпис на застапникот

М.П.

